Kodeks ponašanja za trenere, članove stručnog kadra i sportske dužnosnike

U ovom dokumentu sve imenice u muškom rodu koriste se neutralno i odnose se na osobe svih spolova. Mladim sportašem smatra se dijete, odnosno osoba mlađa od 18 godina koja sudjeluje u organiziranoj sportskoj aktivnosti.

Ovaj Kodeks ponašanja primjenjuje se na sve članice HOO-a, pojedince koji su uključeni u rad ili volonterske aktivnosti za HOO-a, pravne i fizičke osobe koji su u poslovnom odnosu s HOO-om, kao i osobe uključene u programe sufinanciranja od strane HOO-a, uključujući:

- članove Skupštine i Vijeća HOO-a,
- predsjednika i glavnog tajnika HOO-a,
- članove komisija i povjerenstava HOO-a,
- Hrvatsku olimpijsku akademiju, Hrvatski fair play odbor, Zakladu hrvatskih sportaša
- stručnu službu HOO-a,
- povjerenika za zaštitu djece HOO-a,
- volontere HOO-a,
- sve druge pojedince ili organizacije koje obavljaju aktivnosti u sklopu programa HOO-a

Kodeks se primjenjuje u svim okruženjima (trening, natjecanja, kampovi, putovanja, smještaj, medicinska/terapijska okruženja i online/digitalna komunikacija).

1. PROFESIONALNO PONAŠANJE

Kako bi se maksimizirale dobrobiti i minimizirali rizici za mlade sportaše, svi odrasli koji rade s djecom unutar sportskog sustava (treneri, članovi stručnog kadra i sportski dužnosnici) moraju imati odgovarajuću stručnu osposobljenost te biti predani stalnom usavršavanju kako bi osigurali sigurnu i adekvatnu praksu.

Kao odgovorna odrasla osoba koja radi s djecom, obvezujem se:

- pridržavati se usvojenih politika i postupaka zaštite djece u sportu
- održavati svoje stručno znanje i vještine ažurnima, posjedovati odgovarajuće kvalifikacije za aktivnosti koje vodim te po potrebi obnavljati trenersku licencu (ako je primjenjivo) sukladno zahtjevima NSS-a/HOO-a;
- osigurati i dostaviti potvrdu o nekažnjavanju sukladno zahtjevima NSS-a/HOO-a;

- završiti temeljnu edukaciju o principima sigurnog sporta te, ovisno o specifičnoj ulozi (npr. povjerenik za zaštitu djece u sportu), dodatnu edukaciju o mehanizmima uspostave sigurnog sportskog okruženja
- osigurati da aktivnosti koje vodim budu primjerene dobi, zrelosti, iskustvu i sposobnostima mladih sportaša;
- biti upoznat s nacionalnim i međunarodnim antidopinškim propisima ili barem znati gdje se nalaze, te ne pomagati, podržavati niti ignorirati prakse koje ih krše;
- poštivati pravila ponašanja vezana uz fizički kontakt s mladim sportašima: - u slučajevima kada je nužno demonstrirati tehniku fizičkim kontaktom, uvijek unaprijed pružiti objašnjenje i zatražiti pristanak sportaša;

  - fizički kontakt mora biti kratak i ograničen na odgovarajuće dijelove tijela (npr. ruke, podlaktice, ramena)
  - fizički kontakt mora se odvijati isključivo u svrhu podučavanja i nikada ne smije uključivati intimne dijelove tijela
  - svi oblici fizičkog kontakta s maloljetnim sportašima moraju se odvijati u otvorenom okruženju koje je lako dostupno te vidljivo trećim osobama
  - kada je to moguće, demonstracije tehnika koje zahtijevaju fizički kontakt s maloljetnicima trebale bi se odvijati uz prisustvo druge odrasle osobe
- postupati u okviru svoje uloge i sukladno razini stručne osposobljenosti te prema potrebi zatražiti podršku drugih stručnjaka
- prijaviti potencijalni sukob interesa (npr. dvostruke uloge, sukob interesa vezan uz selekcijski postupak ili financiranje) koji bi mogli ugroziti dobrobit i/ili prava sportaša
- potpuno surađivati s ostalim sudionicima u sportu u interesu sportaša (službene osobe, voditelji ekipa, drugi treneri, liječnici, fizioterapeuti, sportski znanstvenici, predstavnici saveza i dr.).

2. OSOBNO PONAŠANJE

Odrasli koji rade s djecom moraju se u svakom trenutku primjereno ponašati jer moraju biti uzor mladim sportašima.

Kao odgovorna odrasla osoba koja radi s djecom, obvezujem se:

- dosljedno promicati pozitivne aspekte sporta (npr. fair play) i nikada ne poticati kršenje pravila niti korištenje zabranjenih ili neprimjerenih sredstava ili tehnika;
- ne izvoditi masažu mladog sportaša osim ako ne posjedujem valjanu i aktualnu kvalifikaciju iz područja sportske masaže ili relevantnu licencu nadležnog tijela za rad sa sportašima. U tom slučaju, prije masaže zatražit će se informirani pristanak sportaša, a masaža će se odvijati u otvorenom okruženju koje je lako dostupno te vidljivo trećim osobama (ne iza zatvorenih / zaključanih vrata)
- biti svjestan da moj stav i ponašanje izravno utječu na ponašanje mladih sportaša pod mojim nadzorom
- izbjegavati psovanje, uvredljiv jezik, neodgovorno ili protuzakonito ponašanje, uključujući ponašanja koja pripadaju kategorijama psihološkog, fizičkog, seksualnog zlostavljanja i zanemarivanja
- ne koristiti prisilnu kontrolu, ponižavanje, ismijavanje, prijetnje ili zastrašivanje sportaša u svrhu motiviranja ili disciplniranja sportaša
- ne komentirati djetetovo tijelo, težinu ili promjene povezane s pubertetom na ponižavajući ili seksualiziran način
- da ću sve komentare o tjelesnoj težini, prehrani i promjenama povezanim s pubertetom mladim sportašima komunicirati na način koji je primjeren njihovoj dobi, vodeći računa o osjetljivosti teme te da ću, po potrebi, u razgovor uključiti roditelje/skrbnike i odgovarajuće stručnjake
- ne objavljivati neprimjeren ili uvredljiv sadržaj na društvenim mrežama;
- da ću online komunikacijske kanale (npr. Whatsup / Viber grupa i sl.) koristiti isključivo za prijenos relevantnih informacija i obavijesti vezanih uz sport, poštujući principe profesionalne komunikacije koji uključuju i slanje poruka u primjerenom vremenskom okviru (ne u kasnim večernjim satima)

- da nikada neću snimati niti dijeliti fotografije ili videozapise maloljetnika u svlačionicama, tuševima ili spavaonicama
- ne nositi niti konzumirati alkohol ili ilegalne supstance tijekom profesionalnog rada s djecom
- izbjegavati nošenje opasnih predmeta, osim sportske opreme potrebne za aktivnosti
- izbjegavati destruktivno ponašanje i prostore ostavljati u stanju u kojem sam ih zatekao
- bez odgode reagirati u svakoj situaciji neposrednog rizika (osigurati sigurnost djeteta i, prema potrebi, kontaktirati liječnička ili pozvati hitnu medicinsku pomoć)
- što je prije moguće reagirati na neprikladno ponašanje drugih dionika u sportu te svaku zabrinutost za sigurnost djece prijaviti imenovanom povjereniku za zaštitu djece
- povjereniku za zaštitu djece odmah prijaviti svaku sumnju ili saznanje o ponašanjima povezanim s vrbovanjem mladih sportaša i postupnim narušavanjem profesionalnih granica (npr. tajnovitost, poseban tretman, izoliranje, neprimjereni darovi, poticanje privatnih susreta izvan sportskog okruženja)
- u slučaju sumnje ili saznanja o nasilju nad mladim sportašem sastaviti točan i činjeničan zapis te ga dostaviti povjereniku za zaštitu djece u skladu s propisanim protokolom

3. LJUDSKA PRAVA

Odrasli koji rade s djecom moraju poštivati i promicati prava svakog djeteta na sudjelovanje u sportu i tjelesnoj aktivnosti.

Kao odgovorna odrasla osoba koja radi s djecom, obvezujem se:

- staviti zdravlje i dobrobit mladih sportaša na prvo mjesto;
- ne podređivati osobnu dobrobit djeteta sportskom uspjehu
- poštivati prava, dostojanstvo i vrijednost svakog mladog sportaša i postupati jednako prema svima, bez obzira na podrijetlo ili sposobnosti;

- aktivno doprinositi uspostavi sigurnog sportskog okruženja u kojem mladi sportaši mogu slobodno izraziti svoje mišljenje i stavove o stvarima koje se na njih odnose
- uvažavati mišljenje mladih sportaša u skladu s djetetovom dobi i zrelosti
- ozbiljno pristupiti iskazima mladih sportaša koji upućuju na osobni doživljaj nasilja, zabrinutost zbog mogućeg nasilnog ponašanja, sumnju ili saznanje o nasilju u sportu
- pružati usluge bez diskriminacije temeljem dobi, spola, spolne orijentacije, kulture, etničke pripadnosti, invaliditeta ili vjere;
- prijaviti svaki slučaj nenamjerne ozljede, nesporazuma ili nepravilnosti roditeljima/skrbnicima i, prema potrebi, povjereniku za zaštitu djece u najkraćem roku;
- ne umanjivati, omalovažavati niti vrijeđati druge trenere, stručnjake ili sportaše niti to tolerirati u svom timu.

4. KAKO SE ODNOSITI PREMA DJECI?

Odrasli moraju razvijati pozitivan odnos s djecom temeljen na otvorenosti, povjerenju i uzajamnom poštovanju.

Kao odgovorna odrasla osoba koja radi s djecom, obvezujem se:

- jasno definirati s mladim sportašima i njihovim roditeljima/skrbnicima međusobna očekivanja i obveze
- graditi zdrave i primjerene odnose s mladim sportašima temeljene na povjerenju i poštovanju
- nikada ne poticati niti sudjelovati u seksualnoj aktivnosti, neprimjerenom dodiru ili komunikaciji (uživo, putem društvenih mreža ili bilo koje druge forme)
- nikada ne zaključavati vrata kada sam nasamo s mladim sportašem
- izbjegavati biti nasamo s mladim sportašem, osim ako je to vidljivo i drugim odraslima
- poštivati privatnost svlačionica koje koriste mladi sportaši; odrasli u taj prostor mogu ući samo u slučaju ugroze sportaša te uz prisustvo druge ovlaštene odrasle osobe

- osigurati da su roditelji/skrbnici informirani i dali suglasnost prije nego što mladi sportaš bude odveden izvan uobičajenog mjesta treninga
- nikada ne pozivati mladog sportaša nasamo u svoj dom
- nikada ne dijeliti spavaonicu s mladim sportašem
- nikada ne koristiti svoj položaj kako bih od mladih sportaša tražio osobne usluge, čuvanje tajne ili privatne susrete
- izbjegavati svako ponašanje koje bi se moglo protumačiti kao vrbovanje ili iskorištavanje.

5. KRŠENJE KODEKSA PONAŠANJA

Razumijem da ako ne poštujem odredbe ovog Kodeksa, mogu biti podložan disciplinskim mjerama i sankcijama od strane svog tima/regionalnog/nacionalnog sportskog saveza.

Moguće posljedice uključuju sljedeće mjere:

- usmena opomena
- pisana opomena od strane tima/regionalnog/nacionalnog saveza
- nadzor od strane druge osobe
- obveza pohađanja dodatne edukacije
- suspenzija od strane saveza
- razrješenje ili otkaz od strane saveza
- privremeno ili trajno oduzimanje trenerske licence (ako je primjenjivo) • isključivanje iz sustava HOO-a (reprezentacije, delegacije, programi HOO-a)
- prijava nadležnim državnim tijelima.

Ime i prezime: .....

Potpis: .....

Funkcija: .....

Naziv organizacije: .....

Datum: .....